

- (b) „Текущ ремонт на шокова зала с прилежащи помещения, стълбищна клетка, етажни фойета и други СМР, включително подмяна на три броя асансьони уредби в Клиника по изгаряния и пластична хирургия“ ;
- (c) „Преустройство и смяна на предназначението на помещения от физиотерапия и ЛФК в Отделение за възрастни в Клиника по изгаряния и пластична хирургия“ ;
- (d) „Преустройство и смяна на предназначението на помещения в Клиника по вътрешни болести“;
- (e) „Въвеждане на мерки за енергийна ефективност, ремонтно-въстановителни и строително-монтажни дейности на сгради в „УМБАЛСМ Н. И. Пирогов“ ЕАД“;
- (f) „Подготовка на помещения за монтаж на мултифункционална дигитална рентгенова система Multitom Raх, производство на Siemens“.
- (g) Рентгенови кабинети 128, 129, 130 и 131.
- (h) "Преустройство и смяна на предназначението на складови помещения в Болнична аптека"
- (i) Преустройство и смяна на предназначението на помещения болнична аптека в отделение по педиатрия“;
- (j) „Преустройство и ремонтни дейности в Клиника по Урология към „УМБАЛСМ Н.И. Пирогов“ ЕАД“;
- (k) „Инженеринг (проектиране, авторски надзор и строително-монтажни работи) за доставка, демонтаж, монтаж и въвеждане в експлоатация на три броя нови асансьорни уредби за нуждите на Клиника по Урология“ .
- (l) "Преустройство и смяна на предназначението на складови помещения в Болнична аптека"
- (m) „Извършване на аварийни и текущи ремонти в сградите на „УМБАЛСМ Н.И.Пирогов“ ЕАД;

Реализираните и фактурирани обеми за периода от СМР и доставки по текущи договори са отразени в приложените счетоводни справки. Сравнителен анализ с предходен период:

За текущия период 01.01.2023 до 31.12.2023.г има реализирани два нови инвестиционни проекта свързани с ремонт на сградата на „Клиника по Урология. Това са :

1. „Инженеринг (проектиране, авторски надзор и строително-монтажни работи) за доставка, демонтаж, монтаж и въвеждане в експлоатация на три броя нови асансьорни уредби за нуждите на Клиника по Урология“;
2. „Преустройство и ремонтни дейности в Клиника по Урология към „УМБАЛСМ Н.И. Пирогов“ ЕАД“

Общата инвестиционна стойност включваща и услугите за Проектиране и Строителен надзор разплатена в периода е 4 716 148,99 лв. с ДДС.

За същия период през 2022 г има реализиран само ремонт на Операционен блок и са извършвани доплащания и освобождаване на гаранции и задържани суми, което е значително по-малко от същия период за 2023 година, като общия оборот е 1 026 088,46лв.

По отношение на договора за „Текущи и аварийни ремонти“ заплатения обем за 2023 г е 146 686,31 лв, което е два пъти по-голям от този за 2022г през която е отчетен оборот от 76 806,26 лв.

Разликата се дължи от една страна на 60 дневния период за заплащане след фактуриране, при което част от дейностите изпълнени и фактурирани през 2022г са заплащат реално през първата половина на 2023г. От друга страна интензитета на възлагане на ремонти се е увеличил и съответно изпълнението отчита ръст.

Завършени са препроектиране на СПКО по чл. 154 и обследване за Енергийна Ефективност на сградите с издаване на паспорти за нов клас и данъчни облекчения.

Очаквания ефект от обследването и сертифицирането на клас „В“ е спестяване около 100 000 лв годишно за период от 10 години от данък сгради. Спестяванията не се прилат за“ Данък смет“ и други данъци. Общия ефект от прилагането на мерките ще бъде в дългосрочен план къ 1 000 000 лв спестени данъци, разбира се ако се запази настоящето законодателство и темп на инфлация.

VII. ВЪТРЕШЕН ОДИТ

Дейността по вътрешен одит в УМБАЛСМ „Н.И.ПИРОГОВ“ ЕАД през 2023 година се осъществи в съответствие с изискванията на Закона за вътрешния одит в публичния сектор, Международните стандарти за професионалната практика по вътрешен одит, Етичния кодекс на вътрешните одитори, Наръчника за вътрешен одит и Статута на вътрешния одит в УМБАЛСМ „Н.И.ПИРОГОВ“ ЕАД.

Одитната дейност през годината е планирана в „Годишен план“ изготвен на база на Стратегическия план 2022-2024 година, в резултат на актуална оценка на риска, на база предварително дефинирани рискови фактори, като се преценени настъпилите промени в целите, приоритетите и дейността на лечебното заведение.

Тя е съобразена с наличния одиторски ресурс, като в годишния план са включени процесите, дейностите и структурите оценени като високо рискови. При планирането е използван комбиниран подход за определяне на одитните единици така, че да бъдат засегнати най-съществени и ключови функции за изпълнение на стратегическите и оперативни цели на лечебното заведение, както и да се даде разумна увереност, че се управляват всички значими рискове.

1.Приключени одитни ангажменти за даване на увереност:

Към 31.12.2023 г. са приключили планираните одитни ангажменти за даване на увереност и консултиране по годишния план на звеното за вътрешен одит, в резултат на което са изготвени окончателни одитни доклади, съответно:

➤ За изпълнен одитен ангажмент за даване на увереност в отделите „Обществени поръчки“ и „Правен“ на процеса по прогнозиране, планиране, възлагане и изпълнение на обществени поръчки за нуждите на лечебното заведение през периода 01.01.2022 г. до 31.12.2022 година. Направени са следните съществени констатации:

✓ Дейността на отдел „Обществени поръчки“ е организирана и се извършвана въз основа на одобрени „Вътрешни правила за управление на цикъла на обществените поръчки“, обявени на сайта на болницата. Цитираните правила не отразяват актуалните изменения на ЗОП след 2020 година.

✓ Приемането на извършената от изпълнителя дейност без изготвяне на досие по изпълнението чрез систематизиране на документите на етапа на изпълнение на обществената поръчка, ограничава документална проследимост и е в несъответствие с чл. 121 от ЗОП за пълнота на досието.

✓ Липсата на писмена регламентация на процеса по управление на обществени поръчки при стойностни прагове по чл. 20, ал.4 ЗОП създава риск за правилното определяне на прогнозната стойност на обществената поръчка и прилагането на съответния ред за възлагане.

✓ Липсата на одобрена процедура за своевременно изготвяне и представяне в отдел „Обществени поръчки“ на необходимите технически спецификации, забавя процеса по откриване на обществените поръчки и спазване на индикативния график за възлагане.

Основните причини могат да бъдат обобщени като: неспазване на утвърдените вътрешни актове; занижен контрол по изпълнение на договорите; неефективен последващ контрол на изпълнението поради на липса на одобрени вътрешни правила за осъществяването му.

С оглед предприемането на мерки за отстраняване на установените грешки и недостатъци, към ръководителите на одитираните структури са формулирани съответните препоръки, подробно описани в одитния доклад. Изготвен е план за действие относно тяхното изпълнение.

➤ Одитен ангажимент за даване на увереност в Болнична аптека, за изготвяне на независима и обективна оценка на процеса по прогнозиране, планиране на потребностите и управление на лекарствените продукти и медицински изделия, в съответствие със заявените от клиниките потребности през периода 01.01.2022 г. до 31.08.2023 година. Направени са следните съществени констатации:

✓ Организацията за управление на лекарствените продукти и медицински изделия в Болнична аптека се осъществява при спазване на изискванията на Наредба № 28 от 9 декември 2008 година за устройството, редът и организацията на работа в аптеките и Правилника на УМБАЛСМ „Н.И. Пирогов“ ЕАД.

✓ Изготвените вътрешни актове /Правилник, СОП и длъжностни характеристики/ уреждат дейността и функционалните задължения на служителите, но са налице пропуски по отношение на специфичните изисквания на нормативната база за управление на лекарствените продукти и медицински изделия, което изисква тяхното преразглеждане и актуализиране.

✓ Липсата на своевременно изготвени технически спецификации за доставка на лекарствени продукти и медицински изделия и пропуски в процеса по планиране на

обществените поръчки, са довели до извършване на доставки в несъответствие със стойностните прагове по ЗОП.

✓ В лабораторните звена с „междинен склад“ не се води своевременно отчет на извършвания разход, което ограничава възможността към всеки момент да бъде отчетена физическата наличност на съответното медицинско изделие в рамките на лечебното заведение.

✓ При приемането на медицинските изделия /реактиви/ не се осъществява ефективен контрол на остатъчния им срок, като в нередки случаи е пропускана възможността за начисляване на неустойката предвидена в договорите.

За съществените слабости (отразени в съществените констатации с отрицателен ефект) са дадени препоръки, които изискват незабавни действия от страна на ръководителя на Болнична аптека.

2.2. Приключили одитни ангажменти за консултиране

По инициатива на изпълнителния директор през годината в съответствие с чл. 8 от ЗВОПС бяха изпълнени извънпланово следните съществени одитни ангажменти за консултиране:

✓ Изпълнен извънпланов одитен ангажмент за консултиране относно наличие на държавна помощ по смисъла на чл. 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, в процедура по увеличаване на капитала на УМБАЛСМ „Н.И.ПИРОГОВ“ ЕАД.

✓ Извънпланов одитен ангажмент за консултиране относно актуализиране на Стратегията за управление на риска и изготвяне на нов риск-регистър на значимите рискове в УМБАЛСМ „Н.И.ПИРОГОВ“ ЕАД.

✓ Извънпланов одитен ангажмент за консултиране по отношение сключване на договори „Заем за послужване“, във връзка с възможността по чл. 243-249 от Закона за задълженията и договорите.

Одитните ангажменти за консултиране бяха изпълнени чрез предоставяне на одиторско мнение за подобряване на процесите по управление на риска и контрола.

В резултат на изпълнените одитни ангажменти за увереност и консултиране са предприети действия за въвеждане на контролни дейности включващи писмени политики и процедури насочени към намаляване на рисковете за постигане на целите на лечебното заведение, определени в програмата на изпълнителния директор за развитие и дейността на УМБАЛСМ „Н. И. ПИРОГОВ“ ЕАД.

VIII. ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ

1. Приходи

През 2023 г. приходите на групата на „УМБАЛСМ Н. И. Пирогов” са 154 094 хил. лв. и са увеличени спрямо предходната 2022 година, когато са били 132 841 хил. лв. Увеличението спрямо предходната година е с 21 253 хил. лв. или с 16 %.

Приходите на болницата в размер на 151 466 хил. лв. не изпълняват прогнозираните в бизнес програма 160 580 хил. лв. при базисният вариант, 157 359 хил. лв. при негативният вариант и 163 646 хил. лв. при целевият вариант. През 2023 г. тенденцията за увеличение на преминалите пациенти се запазва, което е и в резултат на приключилите мащабни ремонтни дейности в повечето лечебно-диагностични структури на лечебното заведение. Преминалите болни през 2023г. са 52 957, което е с 7 149 болни или 15,61 % повече, в сравнение с 2022г., когато броя на преминалите пациенти е 45 808 болни. С това се преизпълнява заложеното максимално увеличение на броят им с 9,15 % или достигането им до 50 000 при целевият вариант на бизнес програмата, но не е изпълнено допускането в бизнес програмата че ще има увеличение на цените по КП, АПр и Кпр. с 20% от НЗОК от 01.07. 2023г.

Приходите на дъщерните дружества изпълняват заложената им бизнес програма.

Нетни приходи от продажби

<i>Нетните приходи от продажби включват:</i>	<i>31.12.2023г.</i>	<i>31.12.2022г.</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
По договор с СЗОК	118076	99270
Потребителски такси	167	155
Платени услуги на граждани	15980	13504
Платени услуги на фирми	2339	924
Приходи от наеми	831	1111
Приходи на СМДЛОД	1174	1574
Приходи на МЦ	1433	1300
Приходи на СТМ	3	1
Други	-	2
Общо	140003	117841

Други приходи

<i>Другите приходи включват:</i>	<i>31.12.2023г.</i>	<i>31.12.2022г.</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Приходи от финансираня в т.ч	13847	14536
Приходи от финансиране централна доставка от МЗ кръвни продукти	1975	2980

Приходи от договор с МЗ за спешност и др.	8076	7788
Приходи от признаване на начислената амортизация на ДМА финансирани от МЗ	350	350
Приходи от договор с МЗ за трансплатации	175	73
Приходи от признаване на начислената амортизация на ДМА финансирани от други източници	939	902
Приходи от признаване на финансиране на проекти	1883	809
Приходи, в-ч. финансиране-помощи и дарения	449	1760
Други приходи	18	0
Общо други приходи	13865	14662

2. Разходи

Общият размер на разходите за периода 01.01.2023 г. до 31.12.2023 г. е 160 043 хил. лв., което е с 20 043 хил.лв. или с 14,32 % повече спрямо същия период на предходната година, когато са били 140 000 хил. лв.. Увеличението на разходите като сума и като относителен дял е значително. Но при недостатъчно увеличение на приходите и увеличение на разходите, групата е в риск от натрупване на загуби.

Увеличението на разходите на болницата като сума и като относителен дял е значително. Но те не надхвърлят прогнозираното в бизнес програмата общо ниво на разходите да достигне до 159 877 хил. лв. при базисният вариант, 164 014 хил. лв. при негативният вариант и 158 810 хил. лв. при целевият вариант, което показва че ръководството на болницата е успяло да удържи ръста на разходите под планираното най ниско ниво.

Разходите на дъщерните дружества изпълняват заложената им бизнес програма.

Разходи за материали

<i>Разходите за материали и консумативи включват:</i>	<i>31.12.2023г. BGN '000</i>	<i>31.12.2022г. BGN '000</i>
Медикаменти и консумативи	35692	30249
Храна в т.ч.храна за болни	2403	2227
Ел енергия	1144	2529
Топлоенергия	588	701
Гориво и смазочни материали	48	20
Активи под прага на същественост	588	179
Канцеларски и стопански материали	324	218

Хигиенен консуматив	358	190
Вода	131	144
Други материали и консумативи	11	6
Общо	41287	36463

Разходи за външни услуги		
<i>Разходите за външни услуги включват:</i>	<i>31.12.2023г.</i>	<i>31.12.2022г.</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Телефонни, интернет,пощенски и куриерски услуги	47	49
Абонаментни договори	1902	1185
Ремонтни услуги	545	382
Разходи по ЗМДТ, ЗДДС и др.	548	451
Охрана	492	436
Изгаряне на опасни болнични отпадъци	352	280
Наеми	50	37
Пране	479	291
Медицински услуги	124	99
Застраховки	166	148
Текущ ремонт на сгради	319	107
Консултантски и юридически услуги	299	266
Транспортни услуги	140	105
Държавни такси	39	39
Такса обучение и специализация	62	47
Сметозовване	17	18
Други разходи за външни услуги	537	750
Общо	6118	4690

Разходи за амортизации

**Разходите за амортизация и обезценка
включват:**

	31.12.2023г.	31.12.2022г.
	BGN '000	BGN '000
Разходи за амортизация на дълготрайни материални активи	9885	8891
Разходи за амортизация на нематериални активи	153	152
Общо	10038	9043

Разходи за персонала

Разходите за персонала включват:

	31.12.2023г.	31.12.2022г.
	BGN '000	BGN '000
Разходи за възнаграждения в т.ч	85073	74095
-Провизии за пенсиониране	-	552
-Начисления за неизползван отпуск	279	120
Разходи за социалното осигуряване в т.ч	14705	13469
-Осигуровки върху начисления за неизползван отпуск	66	62
Общо	99778	87564

Други разходи

Другите оперативни разходи включва:

	31.12.2023г.	31.12.2022г.
	BGN '000	BGN '000
Представителни и социални разходи	53	45
Глоби и неустойки	36	43
Обезщетения по съдебни дела	442	367
Брак на ДА, остатъчна стойност	30	55
Данък върху представителни и социални разходи	5	3
Командировки	11	6
Съдебни провизии	568	623

Отписани вземания и признати разходи с изтекъл давностен срок	36	40
Други	12	188
Общо	1193	1370

Финансови разходи

Финансовите разходи включват:	31.12.2023г.	31.12.2022г.
	BGN '000	BGN '000
Разходи за лихви	1355	623
Банкови разходи	274	247
Общо	1629	870

3. Финансов резултат

Към 31.12.2023 г. в резултат на всички описани мероприятия и дейности и получените приходи, както направените разходи групата е отчела загуба в размер на 5 949 хил.лв. За да се анализира правилно загубата на болницата за 2023г. е необходимо да се разгледа финансовият резултат на структурните звена в болницата:

Финансов резултат

от 01/01/2023 до 31/12/2023

Код	Наименование	Финансов резултат	Отд. по анест.и реанимация
00000	БОЛНИЦА	6,322,432.99	-
00001	Ръководство	1,102.15	-
00002	Без Звено	- 80.46	-
01000	Консултативни кабинети	- 252,377.62	-
02000	Мултипрофилно спешно отделение	- 840,081.18	-
03000	Клиника по образна диагностика	277,667.25	-

04000	Клиника по обща и клинична патология	286,138.22	-	-
05000	Отделение по физикална и рехабилитационна медицина	- 759,763.38	-	-
06000	Клиника по трансфузионна хематология	368,892.92	-	-
07000	Клинична лаборатория	- 16,101.71	-	-
08000	Лаборатория по микробиология	- 45,035.58	-	-
09000	Клиника по хирургия	- 179,554.99	-	-
09000	Първа клиника по хирургия	- 425,023.02	-	-
09020	ВТОРА КЛИНИКА ПО ХИРУРГИЯ	- 492,568.81	-	-
10001	Регистратура	- 0.17	-	-
10002	Консултативно-диагностичен блок	- 81,212.26	-	-
12010	Отделение по съдова хирургия	- 445,059.09	-	-
13000	Спешен кабинет по гастроентерология - спешна ендос	- 1,384.89	-	-
14000	Отделение по оперативна гинекология	- 686,684.88	-	-
15000	Хирургичен операц.блок /с 8 хир.зали/	48,150.72	-	-
16000	Клиника по гнойно-септична хирургия	2,281,770.43	- 522,634.09	-
17000	Отделение по реконструктивна ортопедична хирургия на горен и долен крайник	- 294,977.41	-	-
17000	Първа клиника по ортопедия и травматология	- 487,938.81	-	-
17001	ПЪРВА КЛИНИКА ПО ОРТОПЕДИЯ И ТРАВМАТОЛОГИЯ	- 112,037.19	-	-
18000	Втора клиника по ортопедия и травматология ет.9	- 37,862.18	-	-
18000	Отделение по артроскопска хирургия	- 86,299.49	-	-
18001	ВТОРА КЛИНИКА ПО ОРТОПЕДИЯ И ТРАВМАТОЛОГИЯ	- 53,539.13	-	-
19000	Втора клиника по ортопедия и травматология	- 109,355.61	-	-
19000	Отделение по ортопедична травматология 10ет.	- 373,229.20	-	-
20000	Отделение по ортопедична травматология 8 ет.	42,066.91	-	-
20000	Противошокови зали	- 19,339.70	-	-
20001	Травма център	- 7,835.26	-	-
20002	Съдов център	- 6,690.80	-	-
21000	Клиника по хирургия на ръката	- 687,663.65	-	-
23000	Травматологичен операционен блок	25,798.76	-	-
23080	Отделение по анестезиология	11,624.77	11,624.77	-
24000	Клиника по интензивно лечение	- 2,317,921.99	- 2,389,189.84	-
25000	Клиника по детска хирургия	- 6,076,932.73	- 5,927,937.76	-
27000	Клиника по неврохирургия	- 3,603,840.91	- 2,108,528.92	-
27050	Отделение по нервни болести	- 434,301.49	-	-
27052	КЛИНИКА ПО НЕРВНИ БОЛЕСТИ	- 548,383.45	- 200,690.43	-
27070	Отделение по лицево-челюстна хирургия	- 86,042.79	-	-
28000	Отделение по ушно, носно, гърлени болести	- 379,758.13	-	-
29000	Клиника по изгаряне и пластична хирургия	2,630,087.28	- 1,173,710.01	-
29999	Противошокови зали 2	- 35.70	-	-
30000	Клиника по урология	- 2,920,268.31	- 1,984,606.96	-
32000	Отделение по диализно лечение	- 182,268.54	-	-

33000	Клиника по кардиология	623,511.27	-
34000	Клиника по вътрешни болести	4,667,330.73	-
34020	Отделение по гастроентерология	600,847.46	-
35000	Клиника по токсикология	535,590.13	-
36000	Хигиенно-епидемиологичен отдел	21,395.70	-
37000	Структури, пряко подчинени на изпълн. директор	3,563.25	-
37060	ОТДЕЛ „КОНТРОЛ, РЕМОНТИ И ПОДДРЪЖКА НА СГРАДЕН ФОНД“	5.00	-
38000	Дирекция Административна дейност	48,515.30	-
39000	ДИРЕКЦИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ	878.99	-
40010	Отдел Болнична информационна дейност	1,264.63	-
40020	Структури, осъществ. диагн.-консулт. мед. дейност	- 0.75	-
40030	Деловодство и архив	11.67	-
41000	Учебен и научно-изследователски блок	- 15.48	-
42000	Други дейности	- 90.07	-
43000	Отделение по педиатрия	- 849,571.01	-
44000	Отделение по очни болести	- 596,642.32	-
45000	Отделение по нефрология	- 241,938.39	-
55555	ОИЛ 5 ЕТ.	-	-
60000	Клиники и/или отделения без легла	- 850.46	-
77777	ОИЛ УРОЛОГИЯ - covid	33.33	-
80000	Операционен блок	- 1,370.40	-
88888	Кабинет ЕКГ	- 47.25	-
99999	КОВИД_19 - COVID_19	- 87,550.91	-
		- 6,030,847.69	- 14,295,673.24

При внимателно разглеждане на горната таблица се вижда че най големи загуби се акумулират в интензивните звена на болницата – **14 296 хил. лв.**, натрупаната загуба в интензивният сектор е по голяма от общата загуба на болницата. Това е така защото в нашите реанимации са настанени най тежките случаи от цялата страна, съответно изискват и най скъпоструващи грижи. Това показва че е необходимо да се създадат допълнителни клинични процедури за най тежките случаи, които са хронично недофинансирани. Този проблем е най-добре очертан в Клиниката за детска анестезиология и интензивно лечение, където загубата е в размер на **5 928 хил.лв.**, което показва че е необходимо да се създадат специални клинични процедури за интензивно лечение при деца защото тук сега действащите процедури покриват едва 20% от разходите.

Размерът на собствения капитал на групата към датата на съставяне на отчета е 29 245 хил. лева.

4.Задължения

В резултат на провежданите мерки, предприети от ръководството на лечебното заведение, а именно: повишаване на приходите, контрол по намаляване на разходите (където е възможно без да се отрази на качеството на дейността), рационално разходване на лекарствените продукти и медицинските изделия, създаване на оптимални условия на работната среда, закупуване и подмяна на амортизирана медицинска апаратура, общият размер на задълженията на „УМБАЛСМ Н. И. Пирогов“ ЕАД намаляват от 63 814 хил. лв. към 31.12.2022г. на 58 886 хил.лв към 31.12.2023г. или с **4 928 хил. лв. или с 7,7%**.

Задълженията на „УМБАЛСМ Н. И. Пирогов“ ЕАД към доставчици на лекарствени продукти, медицински изделия, консумативи, ел. енергия, топлинна енергия, вода, други материали, дълготрайни материални активи, СМР и гаранции към 31.12.2023г. са в размер на 9 768 хил.лв., което е със 6 623 хил.лв. по малко от същия период на 2022 г., в която задълженията са били 16 391 хил.лв.

<i>Задълженията към доставчици включват:</i>	<i>31.12.2023г.</i>	<i>31.12.2022г.</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Задължения към доставчици за медикаменти	1654	4207
Задължения към доставчици за медицински изделия и консумативи	4791	5761
Задължения към доставчици за горива и енергия	203	67
Задължения към доставчици за храна	115	204
Задължения към доставчици за ДМА	970	2210
Задължения към доставчици за други материали и услуги	463	426
Задължения към други кредитори и гаранции	1572	1042
Задължения към доставчици над 1 година	-	2474
Общо	9768	16391

Задълженията към доставчици са в размер на 9768 хил. лв. **Няма просрочени задължения.**

<i>Другите текущи задължения включват:</i>	<i>31.12.2023г.</i>	<i>31.12.2022г.</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Задължения към персонала за възнаграждения	5486	5963
Задължения към осигурителни предприятия	2005	2121
Данъчни задължения	1293	1253

Други кредитори - предоставени средства за капиталови
разходи от МЗ

1147

5856

Общо

9931

15193

**Задълженията към финансови предприятия
включват:**

31.12.2023г.

31.12.2022г.

BGN '000

BGN '000

до 1 година- текущи

684

2244

Над 1 година -нетекущи

38422

29986

Общо

39106

32230

5.Провизии идруги подобни задължения

Провизии и сходни задължения

31.12.2023г.

31.12.2022г.

BGN '000

BGN '000

Провизии за пенсии и други подобни задължения в
т.ч.

7680

7448

Провизии за неизползвано право на платен годишен
отпуск от минала година

6128

5784

Провизии за обезщетения при пенсиониране на
служители наети по трудов договор

1552

1664

Провизии за данъци, в т. ч.

321

332

отсрочени данъци

Други провизии и сходни задължения в т.ч.

671

1133

Провизии по съдебни дела

671

1133

Общо

8672

8913

6.Вземания

**Вземанията от клиенти и доставчици
включват:**

31.12.2023г.

31.12.2022г.

BGN '000

BGN '000

Вземания от клиенти в т.ч

11076

1791

от СЗОК -за призната дейност

10022

809

от СЗОК -за надлимитна дейност	1054	599
други вземания от клиенти	687	383
Предоставени аванси	848	3092
Общо	12611	4883

Нетната балансова стойност на търговските вземания се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност. Търговските вземания са прегледани за индикации за обезценка.

<i>Другите вземания включват:</i>	<i>31.12.2023г.</i>	<i>31.12.2022г.</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Съдебни и присъдени вземания	-	-
Вземания по проекти	-	-
Други вземания/кредитори/	12	29
Общо	12	29

<i>Матуритетна структура на вземанията</i>	<i>31.12.2023г.</i>	<i>31.12.2022г.</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Редовни вземания, с произход до 1 година	11912	4266
Просрочени вземания, с произход над 1 година в т.ч.	699	617
непотвърдени вземания от РЗОК, с произход над 1 година	599	599
Общо	12611	4883

Политиката на Групата е вземания с произход до 1 година да се считат за редовни, а вземания с произход над 1 година – за просрочени.

7. Основни рискове за групата

7.1. Наличие на силна конкуренция на специализирани и многопрофилни болници на територията на София, добре финансирани с частни капитали, предлагащи съвременни условия за лечение. Нелоялна конкуренция чрез откази за хоспитализация

на пациенти с тежка патология, които се насочват за лечение към „УМБАЛСМ Н. И. Пирогов“, влошавайки финансовото ѝ състояние.

7.2. Отлив на изградени от болницата добри специалисти, в резултат на високото физическо и психическо натоварване. Липса на ефективна възможност за последващо задържане на специализантите обучавани в лечебното заведение. Застаряване на персонала. Недостиг на квалифицирани специалисти по здравни грижи и медицински персонал в съответствие с изискванията на медицинските стандарти за добра практика.

7.3. Развитие на синдром на професионално прегаряне „бърнаут“ в резултат на повишена натовареност и неправомерно използване на спешната помощ за неспешни състояния. Недостатъчна мотивация за научно развитие и влягане на лично време за усъвършенстване на познанието и научна дейност.

7.4. Акумулиране на значителни загуби в интензивните звена на болницата, основно за интензивно лечение при деца, като натрупаната загуба в интензивният сектор създава риск от натрупване на загуби в болницата. В реанимационните звена на болницата са настанени най-тежките случаи от цялата страна, съответно изискват и най-скъпопоструващи грижи. Липсват ефективни инструменти за изписване на социални случаи, болни в будна кома и такива в нужда от активна рехабилитация и грижи. Натрупаната загуба в интензивният сектор за 2023г. е в размер на **14 296 хил. лв.**

7.5. Несъответствие на наличната инфраструктура с изискванията на повишените стандарти за предоставяне на съвременната спешна медицинска помощ. Липса на достатъчен сграден фонд, предоставящ възможност да се разкрият необходимите легла в съответствие с медицинските стандарти, създаващ удовлетвореност на персонала и на лекуваните пациенти.

7.6. Трудности при наемане на персонал с подходяща квалификация, опит и личностни качества, на фона на общ недостиг на медицински персонал в страната и голяма конкуренция от други здравни заведения. Намаленият брой професионалисти по здравни грижи, води до допълнително натоварване и генериране на извънреден труд, свързан с висок риск по отношение на разходите за персонал.

7.7. Забавена или неточна диагностика поради липса на съвременна апаратура или консумативи за нея. Ограничени технически възможности, в резултат на недостатъчно инвестиране от страна на собственика за закупуване на съвременна медицинска апаратура.

7.8. Незадоволителна колаборация между клиницисти и патолози.

7.9. Увеличаващия се поток преминаващи през мултипрофилното спешно отделение пациенти, в повечето случаи с комбинирана патология водят до хроничен дефицит по отношение на този вид дейност, който е намерил отражение и в приходно-разходните показатели и финансовия резултат на дружеството.

7.10. Значителна конкуренция с насоченост в лазерната хирургия и роботизирана хирургия, както в частния сектор, така и в държавни болници. Липса на достъпни финансови възможности за допълнителна квалификация на медицинския персонал в областта на бъбречните трансплантации.

7.11. Изоставане в технологично отношение на качеството на извършваните аптечни услуги. Нерационалното използване на аптечната програма, електронни заявки, електронно заприхождаване на фактури, верификация на лекарства с цел улесняване на работния процес за по-добра и адекватна отчетност.

7.12. Липса на единна национална политика за хоспитализация и лечение на тежко болните. Ограничаване по административен път приема на пациенти с животозастрашаващи състояния от страна на НЗОК.

7.13. Селектиране на бактерии с висока антибиотична резистентост водеща до: употребата на скъпоструващи медикаменти за овладяване на клиничните симптоми на уросепсис; удължаване на болничния престой на пациента и оскъпяване на лечението, водещо да отрицателен финансов резултат; снижаване на ефективността на лечебния процес и качеството на живот на пациента.

7.14. Пропуски в контрола на ВБИ и АМР поради неспазване на противоепидемичните правила и антибиотичната политика.

7.15. Оказване на медицинска помощ на неосигурени лица за сметка на бюджета на болницата. Въпреки създадените механизми от държавата за финансиране на лечението на лицата, които нямат доход и/или лично имущество, цитираните неосигурени лица са приети за оказване на спешна помощ и в следствие хоспитализирани поради наличие на медицински показатели за това, но липсва основание за финансиране по критериите в ПМС 17/2007 година на разходите за тяхното лечение.

7.16. Намаляващият брой професионалисти по здравни грижи, води до допълнително натоварване и генериране на извънреден труд, свързан с висок риск по отношение на разходите за персонал.

7.17. Извършване на медицинска дейност в условията на намален работен ден в рамките на 7 часа за медицинския персонал в съответствие с КТД.

7.18. Неимформираност на медицинския и административен персонал пряко ангажиран в процеса на работа с пациенти имащи допълнително здравно осигуряване. Непознаване на условията на сключените договори от болницата с Дружества за ДЗОФ и незаинтересованост за предоставянето на допълнителни медицински услуги на такива пациенти по реда на сключените договори.

7.19. Нефункционално управление на катедра "Спешна медицина", липса на подкрепа от страна на Медицински университет - гр. София към УМБАЛСМ Н.И.Пирогов в качеството ѝ на университетска база. Влошено провеждане на обученията на студенти и специализанти.

7.20. Отлив на специализанти, в резултат на недостатъчно държавно финансиране на обучението - влошени условия за извършване на лечебно-диагностична дейност и ангажирането им с полагане на дежурства в триажна зала на Мултипрофилно спешно отделение.

7.21. Несъответствие на разходите за лечебна дейност на значителен обем от клиничните пътеки изпълнявани от болницата с финансирането от страна на НЗОК. Необходимост от поемане на задължения за лечение на здравно неосигури лица в условията на неотложност.

7.22. Несъответствие на извършените разходи при остойностяване на медицинската дейност при спешни състояния, финансирана от МЗ.

7.23. Несъответствие на изпълнението с изискванията на одобрените вътрешни документи регламентиращи отделните видове дейност. Ограничени срокове за изготвяне на становища от контролните органи от втората линия на защита.

7.24. Пропуски в координацията и комуникацията между отделните структурни звена от администрацията и лечебните звена, участници в процеса. Несвоевременно актуализиране на вътрешните правила в съответствие с измененията и допълненията в законодателството.

7.25. Подценяване етапа на планиране на процеса за възлагане на обществени поръчки от страна на ръководителите на структурните звена в лечебното заведение. Етапът е ключов и влияе цялата последваща дейност по поръчката, за да се сведе до минимум риска от необходимост от изменения и промени в обществените поръчки. Най-големите и най-често допусканияте грешки в обществените поръчки възникват в резултат на неадекватно планиране.

7.26. Грешки при изпълняване на лечебно-диагностичния алгоритъм водещи до финансови загуби на лечебното заведение. Липса на поддръжка и редовно обновяване на информационните системи съгласно актуални нормативни уредби.

7.27. Не е одобрена Политика за мрежова и информационна сигурност и изготвени въз основа на това вътрешни правила за ефективно реагиране при инциденти и за намаляване на вероятността от възникване в резултат от човешки грешки. Липса на актуален опис на информационните активи, включващ сървъри, компютри, периферни устройства и мрежово оборудване.

7.28. Липса на финансиране и/или ограничено финансиране от страна на Министерство на здравеопазването по подадени Апликационни форми за капиталови разходи.

7.29. Инфлация и повишаване на стойността на вече договорени СМР с прилагане на ПМС № 290 от 27.09.2022 г. за приемане на Методика за изменение на цената на договор за обществена поръчка в резултат на инфлация.

7.30. Наличие на амортизирани и ненадеждни специализирани транспортни средства. Оскъпяване на дейността вследствие увеличен обем на опасни болнични отпадъци генерирани от болницата и предавани за последващо третиране на външен изпълнител.

7.31. Възникване на заплахи за сигурността на информацията вследствие на неприлагане или несъответстващо прилагане на утвърдените политики и изискванията свързани със сигурността на данните.

7.32. Пазарен риск:

- Валутен риск, произтичащ от варирането на стойностите на финансовите инструменти поради промени на валутните курсове;
- Лихвен, произтичащ от варирането на стойностите на финансовите инструменти поради промени в пазарните лихвени проценти;
- Ценови риск, произтичащ от варирането на стойностите на финансовите инструменти в резултат на промени в пазарните цени.

7.33. Кредитен и ликвиден риск:

- Кредитният риск или рискът, произтичащ от възможността дружеството да не получи в договорения размер финансов актив е минимизиран.
- Ликвидният риск произтича от възможността дружеството да не осигури достатъчно външно финансиране, както и контрагентите да не изпълнят своите финансови задължения на договорените падежи. С цел минимизиране на този риск, дружеството осигурява периодичен преглед и оценка на събираемостта на търговските и други краткосрочни вземания като за тези, които са трудно събираеми и несъбираеми се заделят резерви. **Болницата всеки месец изработва около 400-900 хил. лв. над**

лимитна дейност която се заплаща от СЗОК с месеци закъснение, това увеличава ликвидният риск.

- Дейността на дружеството е обект на текущ и последващ контрол от Столична здравноосигурителна каса във връзка с изпълнение на договорените условия. Редица от проверките се извършват след периодите на изпълнение на ангажиментите по договорите за извършване на медицинска дейност, поради което съществува риск от условни пасиви, свързани с неспазване на изисквания, които ръководството на дружеството оценява като нисък.

8. Икономически показатели

- *Коефициент за ефективност на разходите – 0,96*

Изразява отношението на приходите към разходите и показва какъв приход е реализиран при 1 лв. разходи. Коефициентът се увеличава минимално като през 2022 година от всеки лев направени разходи са реализирани 0,95 лв. приходи, спрямо 0,96 лв. в 2023 г.

- *Коефициент за ефективност на приходите – 1,04*

Този показател е отношението на разходите към приходите и по своята същност той е реципрочен на коефициента на ефективност на разходите. Стойности под 1 за този коефициент означава, че направените разходи са по-ниски от получените приходи. Коефициентът бележи промяна до 1,04 през 2023 година, спрямо 1,05 през 2022 г.

- *Коефициент на финансова автономност – 0.35*

Финансовата автономност изразява отношението на собствения капитал към пасивите (текущи и нетекущи задължения). Той показва какъв процент от общата сума на пасивите е собствения капитал на Дружеството. С помощта на този показател се анализира финансовата структура на дружеството и нейното влияние върху финансовия резултат и финансовото равновесие. Анализът на финансовата автономност установява независимостта на дружеството от кредитори и способността да посреща дългосрочните си задължения. Доброто равнище на финансова автономност означава, че лечебното заведение е в състояние да покрие плащанията си за дълъг период от време, което е гаранция за интересите на собствениците и на евентуалните кредитори на дружеството. Стойността му показва увеличение на дела на собствения капитал на дружеството спрямо предходната година като коефициента, като към 31.12.2022 година е 0,31. Този показател, разгледан заедно с показателите за финансова стабилност, показва риск при справянето на ръководството в по-висока степен с обслужването на задълженията си с привлечени средства, отколкото със собствени средства.

- *Коефициент на задлъжнялост - 2,89*

Този коефициент показва съотношението на пасивите (текущи и нетекущи задължения) към собствения капитал и показва покритието на задълженията със собствен капитал. Стойността на коефициента показва подобрение спрямо 2022 г.

когато стойността му е била 3,20. Целта на дружеството е този коефициент след няколко години да достигне 1.

➤ *Коефициент на незабавна ликвидност – 0,39*

При тях тенденцията във времето дава най-ценната информация. Предполага се, че задълженията към кредиторите се погасяват чрез парични средства, а не от стоково-материалните запаси или оборудването, т.е. тези коефициенти описват способността на дружеството да погасява дълговете си в срок. За съпоставимост през 2022 е 0,94. Вижда се понжаване на този коефициент, това е така защото в края на 2022г. РЗОК ни преведе 10 000 хил. лв. авансово за дейност през 2023г. а такъв аванс през 2023г. нямаше.

➤ *Коефициент на обща ликвидност – 1.17*

Този коефициент е един от най-рано формулираните и се смята за универсален. Той представлява отношението на текущите активи към текущите пасиви /задължения/. Може да се очаква, че текущите активи ще бъдат поне равни на текущите пасиви, като в действителност е нормално да бъдат дори малко по-големи от тях. Ето защо оптималните стойности на този коефициент са над 1. Към 31.12.2021г. е бил 1,19.

➤ *Коефициент на бърза ликвидност – 0,97*

Той представлява отношението на текущите активи минус материалните запаси към текущите пасиви. Към 31.12.2022г. е бил – 1,10. Разликата се дължи на същата причина както за понижаването на коефициента за незабавна ликвидност.

Коефициентите за обща, бърза и незабавна ликвидност показват, че към 31.12.2022 г. Дружеството е имало достатъчни текущи активи, с които да посрещне краткосрочните си задължения.

IX. ИНФОРМАЦИЯ ИЗИСКУЕМА ПО РЕДА НА ТЪРГОВСКИЯ ЗАКОН

Съгласно чл. 247, ал. 2, т. 3 от Търговския закон, членовете на Съвета на директорите имат права да придобиват акции и облигации на търговското дружество. През 2023 г. няма придобити, притежавани и / или прехвърлени от членовете на Съвета на директорите акции на „УМБАЛСМ Н. И. Пирогов“ ЕАД. Членовете на Съвета на директорите не участват в съвети на други търговски дружества, като неограничено отговорни съдружници, не притежават повече от 25% от капитала на други дружества и не участват в управлението на други дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети.